

ZPRAVODAJ

Jizersko-ještědského horského spolku č. 1/2011

Místo úvodu

Vážení členové Jizersko-ještědského horského spolku,

letošní dlouhá zima se již pomalu chýlí ke konci a jaro brzy převezme vládu nad přírodou. Proto dostáváte do rukou první letošní vydání Zpravodaje JJHS, ve kterém najdete především přehled společných akcí, které jsme pro vás připravili na následující jarní a letní období, a také stručné ohlédnutí za některými činnostmi, které proběhly během podzimu a zimy. Vzhledem k tomu, že dnes má naprostá většina členů přístup k internetu a řadu aktuálních informací je k dispozici na našich webových stránkách, budeme zpravodaj nadále rozesílat dvakrát ročně. Snažíme se rovněž zasílat Vám samostatně informace o pořádání jednotlivých akcí e-mailovou poštou vždy zhruba v týdenním předstihu.

Vážení členové, milí přátelé, přeji vám hodně krásných zážitků při toulkách jarní krajinou a těším se na setkání na některé ze společných akcí, o kterých se dočtete v tomto zpravodaji.

Pavel Vonička
předseda JJHS

Tůň pro rozmnožování mloka skvrnitého pod Bezdězem

V rámci podpory obnovy biotopů pro zvláště chráněné druhy realizoval Jizersko-ještědský horský spolek na podzim 2010 výstavbu tůní pod Bezdězem. Lokalita byla vybrána odbornými pracovníky Agentury ochrany přírody a krajiny a projekt byl předložen do Programu péče o krajinu. Samotná lokalita je situovaná na severovýchodním svahu vrchů Malý a Velký Bezděz v ochranném pásmu stejnojmenné národní přírodní rezervace. Je jedinou vlhkou lokalitou s prameništěm na celém Bezdězu.

Mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra*) je robustní obojživelník o velikosti 18–28 cm s krátkými končetinami. S jinými druhy je nezaměnitelný pro své výstražné zbarvení, neboť má na černém lesklém podkladu rozmístěny sytě žluté skvrny. Tím upozorňuje na jedovatost svého kožního sekretu, který v případě ohrožení vyměšuje. Mlok je typickým obyvatelem lesů s potůčky, prameništi a studánkami, v nichž se vyvíjejí jeho larvy. Žije především v listnatých a smíšených lesích, často v bučinách. Svůj úkryt opouští převážně v noci, jen za deštivého počasí jej potkáme i ve dne. Kromě samic, které rodí již vyvinuté larvy v čisté vodě lesních potůčků, studánek a drobných tůňek, dospělí mloci prakticky nevstupují do vody.

Zhotovení tůní na úpatí vrchu Bezdězu byla jednou ze čtyř akcí na podporu obojživelníků, které JJHS v roce 2010 prováděl. V rámci projektu členové horského spolku ručně vyhloubili čtyři tůně přibližně kruhového tvaru o průměru cca 2 m a hloubce 0,5 m, na dno tůní byly umístěny kameny, které budou sloužit jako úkryty. Tím by měly být vytvořeny vhodné podmínky pro úspěšné rozmnožování mloků v okolí Bezdězu.

Tomáš Trejbal

Rekonstrukce oplocenky v přírodní památce Pod Dračí skálou

Přírodní památka Pod Dračí skálou se nachází v katastru obce Fojtka, na severním úbočí Dračího vrchu (676 m n. m.) v CHKO Jizerské hory. Byla vyhlášena 1.9.1967 na ploše 0,82 ha k ochraně porostu tisů červeného (*Taxus baccata*), který patří k silně ohroženým druhům dřevin. Přírodní památkou prochází naučná stezka Tisy pod Dračí skálou.

Na osudu tisů ve Fojtce se nemalou měrou podepsalo zřízení nové jelení obory v roce 1850 Clam-Gallasů, tehdejšími majiteli frýdlantského panství. Shromážděním zvěře do obory došlo k okusu a vymizení většiny mladších a pro zvěř chutnějších stromků a semenáčků. O téměř 70 let později, v roce 1929, byl proveden soupis fojteckých tisů a nařízena jejich ochrana. V současnosti zde nalezneme cca 540 stromků, z toho je však téměř 90 % semenáčků. Aby nedocházelo k dalším okusům, postavili v roce 1980 Mladí ochránci Jizerských hor kolem přírodní památky dřevěné oplocení, v letech 1994–1998 proběhla jeho oprava a v roce 2003 pak celková rekonstrukce oplocení členy Českého svazu ochránců přírody, ZO 36/02 v Liberci.

Oplocení však nebylo průběžně udržováno, a tak neustále docházelo k pronikání zvěře do oplocenky a okusu jedinců tisů. Pokud rostliny poškození spárkatou zvěří přežijí, mají v následujícím roce jen malé přírůstky a pomalu se vzpamatovávají. Vzhledem k neutěšenému stavu stávajícího oplocení bylo v roce 2010 rozhodnuto o jeho celkové rekonstrukci. Členové JJHS instalovali na podzim tohoto roku 400 m nového oplocení s dubovými kůly, které mají delší životnost (cca 20 let) a nedochází proto tak často k jejich uhnití a následnému pádu. Na začátku a konci naučné stezky byly zhotoveny dřevěné přelezky k umožnění snadného průchodu návštěvníků, v dolní části oplocení byla ještě osazena branka. Rekonstrukce oplocení byla financována Správou CHKO Jizerské hory z Programu péče o krajinu s nadějí, že mnoho hodin usilovné práce bude v příštích letech odměněno nerušeným růstem malých tisů.

Tomáš Trejbal

Nové publikace vydané JJHS v roce 2010

Jak jsme již informovali v minulém zpravodaji, v roce 2010 vydal JJHS kromě ročenky hned dva knižní tituly. Prvním z nich je **Příroda Frýdlantska** autorského kolektivu vedeného Pavlem Voničkou. Spolupracovníky mu byli Jan Burda, Ivo Honsa, Šárka Mazánková, Kateřina Janáková, Lucie Juříčková, Antonín Kůrka, Miloslav Nevrlý a Milan Sánka. Všichni jsou přírodovědci, kteří se tomuto kraji již mnoho let věnují.

Populárně naučná publikace popisuje neživou i živou přírodu území, které je po této stránce veřejnosti jen málo známé. Věnuje se geomorfologii, geologii, mineralogii a zdrojům nerostných surovin, půdním poměrům, podnebí včetně nedávných povodní, květeně, zvířeně, vlivu osídlení i ochraně přírody. V publikaci o 248 stranách najde čtenář přes 300 barevných fotografií krajiny, kamenů, rostlin i živočichů, originální ilustrace a přehledné mapky. Vydání knihy podpořila Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor a Lesy České republiky, s. p.

Druhým titulem je česko-německá publikace **Píseň o lese / Das Lied vom Walde**. Autorem knihy je Siegfried Weiss, který doprovází texty Gustava Leutelta svými dokonalými krajinářskými fotografiemi. Čtenáři zde najdou krátký výbor z dvaadvaceti kapitol Leuteltovy *Knihy o lese*, v nichž autor poeticky vykresluje jizerskohorské hvozdy. Připojeno je i několik Weissových básní.

Hned na první straně se dovíme, že jde o počtu Gustavu Leuteltovi, který takřka celou svoji tvorbu zasvětil Jizerským horám, jejich krajině a lidem. V první polovině minulého století byl velice uznávaným literátem a osobností, do dnešní doby však upadl téměř v zapomnění. Na tom má nepochybně podíl i to, že jeho dílo dosud nebylo – až na drobné výjimky – přeloženo do češtiny. Vydání knihy podpořilo město Jablonec nad Nisou a Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor.

Knihy si můžete zakoupit za příznivou cenu v kanceláři JJHS, popř. si objednat jejich zaslání poštou. Příroda Frýdlantska u nás stojí 260 Kč, Píseň o lese 270 Kč. Při zásilce poštou je nutné přičíst cenu za dobírku.

Otokar Simm

Křest nových knih na Prezidentské chatě

Slavnostní křest obou knih vydaných v roce 2010, tj. Příroda Frýdlantska a Píseň o lese, spojený se setkáním členů Jizersko-ještědského horského spolku, se uskutečnil v sobotu 4. prosince na Prezidentské chatě u Bedřichova. Slavnostní odpoledne, kterého se zúčastnila i řada hostů z řad příznivců JJHS, uvedl předseda JJHS Pavel Vonička a potom se již slova ujali autoři, jejichž vyprávění moderovala Blažena Hušková. Kmotrou knihy Příroda Frýdlantska se stala dlouholetá starostka obce Višňová Marie Matušková, kmotrovství knihy Píseň o lese se ujal ředitel AOPK a předseda správní rady Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor František Pelc. Oba symbolicky poklepali na jeden výtisk kameny pocházejícími z oblastí, kterým se knihy věnují – v prvním případě šlo o pazourek z řasnické pískovny, v druhém případě o jizerskohorskou žulu. Potom již k poslechu i tanci hrála country kapela Pakáž.

Činnost v zimním období

Činnost zaměstnanců i výboru JJHS byla v zimním období soustředěna především na přípravu realizace dlouhodobého projektu, na který jsme získali podporu z Operačního programu životní prostředí. Tento projekt, který budeme naplňovat po dobu dvou let, se skládá z několika částí. První část tvoří obnova návštěvnické infrastruktury v CHKO Jizerské hory. Na rašeliništi Na Čihadle postavíme novou vyhlídkovou věž pro návštěvníky, obnovíme povalový chodník, který k ní vede, a zhotovíme nové oplocení kolem stejnojmenné přírodní rezervace. Zároveň provedeme komplexní rekonstrukci naučné stezky Jedlový důl upravíme turistickou cestu, obnovu informační tabule, opravíme zábradlí atd. Druhá část představuje revitalizační opatření v ochranném pásmu NPR Rašeliniště Jizery, která spočívají v přehrazování melioračních rýh dřevěnými (smrkovými) přehrádkami, jež mohou být vodorovné nebo svislé, v závislosti na profilu meliorační rýhy. Během dvou let zde zhotovíme více jak 200 takových přehrádek. Po jejich naplnění vodou se postupně zvýší hladina spodní vody na rašeliništi a zabrání se jejímu zrychlenému odtoku. Smyslem těchto opatření je zastavení degradace rašelinišť vysycháním a navrácení původních rostlinných společenstev. Obdobné opatření jsme již prováděli v roce 2009 na vrchovišti Klugeho louka.

Příprava a administrace tohoto projektu si vyžádala hodně času, úsilí a pečlivosti, což se vyplatilo. V minulých týdnech proběhlo rovněž výběrové řízení na dodavatele prací. Byly osloveny čtyři firmy, z nichž tři podaly v řádném termínu nabídku splňující všechny zákonné předpoklady. Jediným kritériem posuzování předložených nabídek byla cena. Ve výběrovém řízení zvítězila firma Servis JJHS, s. r. o.

Vedle nezbytných administrativních úkonů spojených s koncem finančního roku jsme připravovali vydání Ročenky JJHS 2010, kterou opět obdržíte na výroční členské schůzi, plán činnosti na rok 2011 atd.

Tradiční ples JJHS

V sále restaurace U Košků se v pátek 18. února 2011 sešli členové a příznivci JJHS na tradičním plese. K tanci i poslechu opět hrála skvělá country skupina Sešlost. Tentokrát byl program zpestřen vystoupením taneční skupiny Caledonian Club, jejíž členové, oděni do tradičních krojů, nám předvedli ukázky skotských lidových tanců. Opět nechyběla bohatá tombola, vrcholem bylo půlnoční losování nevyherních losů, kde hlavní cenou byl soudek chutného piva Konrad od pivovaru Hols ve Vratislavicích.

Vzpomínka na kancléře Dr. Přemysla Šámala a zhotovení kopie plakety pro jeho pomník

Ve středu 9. března se u pomníku kancléře Dr. Přemysla Šámala na Nové louce uskutečnilo vzpomínkové setkání u příležitosti 70. výročí jeho úmrtí a znovuodhalení jeho pomníku s kopií plakety. Setkání, které zorganizovalo Krajské ředitelství Lesů ČR ve spolupráci s JJHS, se zúčastnili (psáno bez titulů): Ludvík Říčař, Libor Dostál (KŘ LČR), Miloslav Nevrlý, Otokar Simm, Pavel Vonička (JJHS), Jan Strnad (Městská galerie My, Jablonec nad Nisou), Jiří Hušek (Správa CHKO Jizerské hory), Petr Šmaus (starosta obce Bedřichov a člen JJHS), David Vaca (šéfredaktor časopisu Svět myslivosti). L. Říčař připomenul osobnost P. Šámala, kancléře prezidenta T. G. Masaryka, a jeho vztah k Jizerským horám, M. Nevrlý pohovořil o složitém osudu pomníku a plakety v dobách totality. J. Strnad potom popsals proces zhotovení kopie plakety.

Myšlenka zhotovení kopie Šámalovy plakety vyšla z řad členů JJHS. Po zveřejnění jejího historického i uměleckého významu v knize Připomínky zašlých časů – pomníčky Jizerských hor jsme cítili určitou morální zodpovědnost a potřebu zamezit jejímu případnému zcizení. Proto jsme iniciovali na základě dohody s Lesy ČR vytvoření kopie, která by co možná nejvěrněji nahradila originál. Tohoto úkolu se ujal historik umění a výtvarník Jan Strnad a v současné době se mohou návštěvníci Nové louky zastavit u pomníku kancléře Šámala, na kterém je umístěna kopie plakety. Originál je na základě darovací smlouvy uložen v depozitáři Severočeského muzea v Liberci. Na uhrazení nákladů spojených s výrobou kopie se společně podílely Lesy ČR, s. p. a Jizersko-ještědský horský spolek.

Program společných akcí na jaře a v létě 2011

19. 3. Pěší výlet předjarním Frýdlantskem – po stopách srpnové povodně

V sobotu 19. března 2011 zveme členy spolku na výlet údolím Smědé a Bulovského potoka. Odjezd z Liberce vlakem v 9:30 hod. do Frýdlantu. Odtud pěší trasa: Harta (největší meandr na Smědé v hluboce zaříznutém údolí) – Poustecká obora (lesní rybníky, údolí Bulovského potoka) – Předlánce (torzo „Předláneckého obra“). Délka trasy 11,5 km, cca 3 hodiny. Možná návštěva obecního muzea v Předláncích, potom posezení v hospodě U Vohnouta (otevírá ve 14:00 hod.). Odjezd do Liberce vlakem z Višňové.

Upozornění: vezměte si pevnou vyšší obuv nebo něco na zahřátí po přebrodění Bulovského potoka v Poustecké oboře. Velká voda odnesla lávku pro pěší, most zde není, pouze brod.

9. 4. Výroční členská schůze JJHS

V sobotu 9. dubna 2011 od 10:00 hodin se již tradičně v pivovaru ve Vratislavicích nad Nisou uskuteční výroční členská schůze JJHS. **Pozvánka s programem bude ještě všem členům zaslána.**

Letos končí dvouleté funkční období současného výboru, součástí programu schůze budou tedy volby nového výboru. Předkládáme vám kandidátku do výboru JJHS na období 2011 – 2013 včetně kandidátů na jednotlivé funkce.

Ing. Pavel Vonička – předseda
Leoš Vašina – místopředseda
Stanislav Linda – hospodář
Ing. Pavel Schneider – zapisovatel
Milan Drahoňovský
Petr Polda

Otokar Simm
Milan Šteinfest
Otto Ulman

16. – 17. 4. Úklid odpadků v přírodní rezervaci Meandry Smědé

V sobotu a v neděli 16. – 17. dubna 2011 se uskuteční již posedmé brigáda v přírodní rezervaci Meandry Smědé. Budeme opět sbírat odpadky, kterých je zde po povodni v srpnu 2010 nashromážděno značné množství. Začátek brigády v sobotu v 9:00 hodin, občerstvení zajištěno, možnost přespání ve vlastních stanech.

Pro zájemce v neděli exkurze na rybník Dubák s pozorováním ptáků a dalších zvířecích obyvatel přírodní rezervace (vede Pavel Vonička). Vhodné vzít s sebou dalekohledy.

3. – 10. 6. Týdenní brigáda s ubytováním na Mariánskohorských boudách

V týdnu od 3. do 10. června 2011 se uskuteční pracovní týden v Jizerských horách. Konkrétní práce budou upřesněny. Ubytování a stravování zajištěno na terénní stanici Správy CHKO JH Tomanka na Mariánskohorských boudách. Zájemci, hlase se u Leoše Vašiny (tel. 724754730) nebo u Tomáše Trejbala (tel. 725338765).

18. 6. Slavnosti slunovratu na Martinské stěně

V sobotu 18. června se uskuteční tradiční Slavnosti slunovratu na Martinské stěně, na místě bývalého lesního divadla v ulici U Lesního divadla v Liberci-Kateřinkách. Bohatý program pro děti i dospělé s divadelním a hudebním představením, pohádkový les zorganizovaný ve spolupráci s Turistickým oddílem Kletr. Občerstvení, možnost opékání buřtů na ohni. Zvláště vhodné pro rodiny členů i nečlenů JJHS s malými dětmi. Vstup volný.

22. – 27. 7. Brigáda s ubytováním na Jizerce

Od pátku 22. července do středy 27. července 2011 proběhne tradiční brigáda na Jizerce. Kosení luk a odvoz trávy z části Upolínové louky a Pralouky, Václavíkovy Studánky, Bílého Potoka, případně další nutné práce. Ubytování v objektu Střediska ekologické výchovy Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor a na terénní stanici Severočeského muzea, stravování zajištěno. Informace u Leoše Vašiny (tel. 724 754 730) nebo u Tomáše Trejbala (tel. 725338765).

Zprávy z výboru a kanceláře

Výbor spolku pracuje do výroční členské schůze v následujícím složení:

Ing. Pavel Vonička – předseda, pavel.vonicka@muzeumlb.cz

Leoš Vašina – místopředseda, vedoucí kanceláře, projekty, granty, práce v terénu, horskyspolek@volny.cz

Ing. Martin Rejlek – hospodář, martin.rejlek@post.cz

Ing. Pavel Schneider – zapisovatel, zpravodaj, internet, tiskové zprávy, Slavnosti slunovratu + Slavnosti Ještědu, pschneider@centrum.cz

Stanislav Linda – ekonomicko-provozní činnosti, spolupráce s podnikatelskou sférou

Petr Polda – grafická příprava ročenky, propagačních materiálů, informačních tabulí apod., společenské akce, ferdys.polda@tiscali.cz

Otokar Simm – předseda redakční rady, opravy vyhlídek, o.simm@seznam.cz

Milan Drahoňovský – fotograf, propagace, milan@photo-bank.cz

Schůze výboru se konají vždy poslední úterý v měsíci od 17:00 hodin v kanceláři spolku. Čas určený pro přístup veřejnosti na jednání výboru je vždy 17:00-17:30 hodin.
Termíny příštích schůzí: 29.3., 26.4., 31.5. 2011

Členské příspěvky

Žádáme členy, kteří nemají zaplacený členský příspěvek na rok 2011, případně za rok 2010, aby tak učinili buď osobně v kanceláři spolku nebo bezhotovostní platbou na účet spolku GE Money Bank, pobočka Liberec, č. ú.: **89904574/0600**, variabilní symbol je číslo průkazky, konstantní symbol 0558, do údaje příkazce uveďte prosím své jméno. Výše příspěvku je 200 Kč na člena, členové do 18 let 50 Kč a nad 70 let zdarma.

Zároveň prosíme členy o informace o případných změnách kontaktních údajů, zvláště pak prosíme o sdělení e-mailových adres pro zaslání informací. Ušetří nám to spoustu práce, peněz a hlavně životní prostředí.

Na jednání výboru dne 30.11.2010 bylo z důvodu neplacení členských příspěvků nebo na vlastní žádost ukončeno členství v JJHS následujícími členy:

Jan Brejcha, Eliška Hudcová, Alice Špitálníková, Tomáš Jindra, Zdeněk Jirášek, Karel Kališ, Jakub Kališ, Vladana Kališová, Pavel Kalpakcis, Petr Krause, Michal Kusek, Jaroslav Leksa, Ilona Losertová, Daniel Malý, Tomáš Oravec, Petr Petřík, Jan Pikous, Marcela Prajzlerová, Ivana Senohrábková, Lubomír Šindelář, Romana Šindelářová, Karel Šnábl, Jan Šolc, Jiří Špitálník, Petra Urbanová, Petr Wanka, Marie Wanková, Kateřina Zelenková, Kateřina Zemanová.

Úřední hodiny kanceláře (Nerudovo nám. 108/1, 460 01 Liberec 1, 1. p. budovy restaurace Černý kůň):

Úterý a středa 8:00 – 12:00 a 13:00 – 17:00 hod.

Zaměstnanci: Dana Nechvílová

Leoš Vašina

Tomáš Trejbal

Telefon: 485 109 717

E-mail: horskyspolek@volny.cz

Sídlo spolku: Nerudovo nám. 108/1, 460 01 Liberec 1

IČ: 65100352

Bankovní spojení: GE Money Bank, pobočka Liberec, č. ú.: 89904-574/0600

Nejaktuálnější informace, zajímavosti a fotografie ze spolkových akcí naleznete na adrese www.horskyspolek.cz.